

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola Hejnice, okres Liberec
Součást Mateřská škola v ulici Lázeňská, Nádražní a Ferdinandov**

Lázeňská 406, 463 62 Hejnice

Identifikátor školy: 600 079 732

Termín konání inspekce: 9., 10., 13., 15., 16., a 17. září 2004

Č.j.:	h4-1351/04-1076
Signatura:	oh4ay105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola se s účinností od 1. ledna 2003 stala součástí základní školy Hejnice. Tvoří ji tři odloučená pracoviště, původně samostatné mateřské školy – Mateřská škola Lázeňská 463, Mateřská škola Nádražní 65 a Mateřská škola Ferdinandov. Celkem má šest tříd se 123 zapsanými dětmi ve věku od dvou do sedmi let (ke dni inspekce). Jednotlivá pracoviště mají zpracován vlastní školní program odpovídající jejich podmínkám. Východiskem byl vždy Rámcový program pro předškolní vzdělávání č.j.: 14 132/01-22. Řízením odloučených pracovišť pověřil ředitel základní školy vedoucí učitelky, kterým písemně stanovil jejich kompetence.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky, průběh a výsledky spontánních a řízených činností v jednotlivých odloučených pracovištích mateřské školy

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ředitel základní školy má kvalifikaci na druhý stupeň základní školy, není odborně a pedagogicky způsobilý v oblasti předškolního vzdělávání. V mateřské škole působí jedenáct odborně a pedagogicky způsobilých učitelek, všechny mají dlouholetou praxi (více než 15 let). Dvě z nich absolvovaly doplňkové studium speciální pedagogiky (čtyři semestry), dvě další učitelky mají logopedický kurz. Úvazky učitelek odpovídají počtu dětí ve třídách i počtu zařazených dětí se speciálními potřebami. V době inspekce byly dlouhodoběji nemocné dvě vedoucí učitelky.

V oblasti organizování činnosti a provozu si jednotlivá pracoviště zachovávají odlišnosti původních mateřských škol. Provoz je zaběhlý, vychází z jednotlivých organizačních a provozních řádů, povinností pracovníků a rozpisů služeb učitelek. Předávání informací v rámci jednotlivých objektů je účinné. Vzájemná informovanost mezi jednotlivými pracovišti mateřské školy je však nahodilá, nepravidelná a méně účinná. Nejsou využity možnosti vzájemných odborných a metodických konzultací. Předávání informací mezi základní školou a mateřskou školou není systémové. Vzájemné setkávání s pověřenými učitelkami mateřské školy vychází z potřeby ředitele kombinovaného zařízení. Způsob vedení pedagogických pracovníků pověřenými vedoucími učitelkami je ve všech pracovištích mateřské školy založen na vzájemné spolupráci, konzultacích a diskuzích. Využívání poznatků z kontrolní a hospitační činnosti není vždy systémové. Učitelky měly zájem o další vzdělávání a nové trendy v oblasti předškolní výchovy. K samostudiu mají k dispozici širokou nabídku odborné literatury. Výběr seminářů ve školním roce 2003/2004 odpovídal zaměření jednotlivých pracovišť (rámcový program, logopedie atp.). K hodnocení práce pracovníků jsou zpracována kritéria ředitelem školy. Profesní růst učitelek je ovlivněn především uspokojením z práce s dětmi a kladnou odezvou u dětí i rodičů.

Úroveň personálních podmínek byla na velmi dobré úrovni, umožňovala realizaci vzdělávacích programů.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Budova v Lázeňské ulici je původní jednopatrová rodinná vila. Třídy a herny jsou dostatečně prostorné, světlé. Původní prvky (obklady, niky, krb) jsou v interiéru potlačeny, nezvyšují jejich estetické působení. Stolky a židle dětí zcela neodpovídají jejich vzrůstu. Místnosti jsou zaplněny velkým množstvím hraček, hracích koutků a pomůcek. Jídelny pro děti jsou umístěny v suterénu. Velká zahrada parkového charakteru je volně přístupná veřejnosti. Část užívaná mateřskou školou není oddělena ani opticky. Dřevěné vybavení pro činnost dětí je velmi inspirativní, je však často ničeno návštěvníky. Základní údržbu zajišťuje zřizovatel.

Přízemní účelová budova v Nádražní ulici byla postavena jako vybavenost sídliště. Má dva oddělené pavilony. V části jednoho z nich je umístěna i městská knihovna. Všechny třídy jsou prostorné, mají vlastní hygienická zařízení, šatny, přípravné kuchyně i zázemí pro zaměstnance. Nábytek je starší, stolky a židle dětí rozměrově vyhovují vzrůstu dětí. Zahrada s různorodým terénem je velká a udržovaná. Její vybavení podporuje činnosti dětí. I zde je často ničeno vandaly.

Třída mateřské školy ve Ferdinandově je umístěna v původním rodinném domku. Děti užívají třídu, hernu a šatnu v přízemí, hygienické zařízení, hernu a ložnici v podkroví. Místnosti jsou prostorné, vzdušné a světlé. Starší nábytek je udržovaný a funkční. Velikost stolků a židlí je přizpůsobena heterogennímu složení dětí. Zahrada bez terénních nerovností je velká a udržovaná. Velmi praktické pokrytí terasy rohožemi umožňuje dětem činnost venku i bezprostředně po dešti. I další zařízení zahrady podporuje aktivity dětí.

Všechna pracoviště mateřské školy jsou dobře vybavena učebními pomůckami, hračkami stavebnicemi, hrovým a doplňkovým materiálem. Jejich výběr, množství i dostupnost podněcovaly zájem dětí o činnosti. V průběhu inspekce byly využity klavíry, přehrávače a Orffův instrumentář. Pověřené vedoucí učitelky mají k dispozici počítače.

Zlepšování materiálně-technických podmínek věnují vedoucí pracovnice velkou pozornost. Při údržbě využívají pomoci učňů místního středního odborného lesnického učiliště a rodičů. Nad rámec svých povinností se na ní podílejí i zaměstnanci. Součástí programů jsou i záměry v oblasti obnovy materiálně-technického vybavení, jejich realizace však závisí na množství a směřování finančních prostředků.

Materiálně-technické podmínky byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výchovně-vzdělávací program

Jednotlivá pracoviště mají zpracovány školní programy výchovně-vzdělávací práce s různě stanovenými záměry, které odpovídají obecným cílům předškolní výchovy. Jedno pracoviště má vzdělávací program velmi podrobně a konkrétně rozpracován. Pedagogické záměry odpovídají organizačním, personálním i materiálním podmínkám. V plánování se pozitivně projevuje další vzdělávání učitelek směřované k metodice zpracování programu školy. Méně je zatím propracovaná oblast hodnocení a sebeevaluace. V mateřské škole je jedna speciální třída a jedna třída s menším počtem dětí, kde jsou umístěny integrované děti.

Povinná dokumentace je přehledně vedena. Naplňování programů je průkazně zaznamenáváno v přehledech výchovné práce. Realizaci deklarováných záměrů zachycují také individuální plány pro děti s vadami řeči a s odklady školní docházky i vyhodnocování dílčích cílů v tematických plánech. Kontrolní činnost je na jednotlivých pracovištích vedena odlišným způsobem a ovlivňuje naplňování učebních dokumentů především tím, že vede ke studiu odborné literatury a vzájemným konzultacím.

Uspořádání činností v průběhu dne zohledňuje psychohygienická hlediska. Průběh dopoledních aktivit byl v jedné třídě narušen přechodem dětí na svačinu do jídelny v nižším poschodí. Dochází tak k velké časové prodlevě. Spontánní činnosti mírně převažovaly, učitelky se při jejich vedení chovaly s velkou jistotou a bezprostředností. Organizace řízených činností nebyla vždy optimální. Délka, obsah a metody nezohledňovaly vždy věkové a individuální zvláštnosti dětí. Příjemné klima školy na jednotlivých pracovištích přispívalo ke spokojenosti a rozvoji dětí. Informační systém vůči rodičům je funkční. Je založen především na osobním jednání. Využívány jsou dále nástěnky, akce školy pro rodiče, školní časopis i schůzky.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávacích činností

Kvalifikovanost učitelek se pozitivně odrážela ve všech zhlédnutých činnostech.

Ve speciální třídě pro děti s vadami řeči působila učitelka, která absolvovala studium speciální pedagogiky. Odbornost uplatnila v individuální i kolektivní logopedické péči a v průběhu celého dopoledne zařazením jednotlivých fragmentů speciálních cvičení.

Ve třídě s menším počtem dětí se zaměřením na korekci řečových nedostatků působila učitelka s odborností speciální pedagogiky. Specializaci využila v krátkých jazykových chvilkách a v individuálním procvičování výslovnosti v průběhu dne.

Spontánní činnosti

Plánování a příprava spontánních činností vycházely z třídního programu a tématu týdne. Projevily se vhodnou nabídkou, promyšlenou diferenciací a variabilitou zaměřenou výrazněji k nejmenším a nově přijatým dětem. Přímou účastí ve hře, zaujímáním rolí, radou i nabídkou vhodných pomůcek je učitelky seznamovaly s možnostmi vybraných hraček, pomůcek a materiálů, podporovaly dětskou sebedůvěru, byly vzorem pro vzájemnou toleranci a spolupráci. Nabídka tvořivých her starším dětem (obchod se zeleninou, domácnost, doprava) umožňovala zastávat konkrétní sociální role a rozvíjet dialogy, podněcovala je ke spolupráci a dodržování pravidel. Děti získávaly zručnost a osvojovaly si nové poznatky. Realizace vlastních nápadů i zkušeností a radost z úspěchu podporovaly jejich sebejistotu. V jednom případě velké množství volně přístupných hraček a pomůcek v prostoru třídy vedlo děti k častému střídání činností. Emoční prožitky pak byly krátkodobé.

Podmínky pro seberealizaci a aktivní zapojení dětí do her a nabízených činností byly velmi dobré. Učitelky při vedení her respektovaly a podporovaly individuální potřeby, možnosti a zkušenosti dětí. Taktně přistupovaly zejména k dětem se závažnějším řečovým handicapem. Využitím alternativních přístupů komunikace a vytvářením ovzduší důvěry a bezpečí je zapojovaly do dětského kolektivu.

Citlivě vnímaly vhodný moment k ukončování her. Ve velké míře byly ve hrách a spontánních činnostech využity metody přirozeného učení. Děti poznávaly vlastnosti materiálů i fyzikální zákony, pracovaly s chybou. Různé drobné stavebnice a skládanky umožňovaly procvičování jemné motoriky. Empatickým a vstřícným přijímáním projevů dětí vytvářely učitelky přátelskou atmosféru s častou a bezprostřední komunikací všech zúčastněných. Výrazně rodinný charakter měla výchovně-vzdělávací činnost na odloučeném pracovišti (Ferdinandov).

Upravené a podnětné prostředí napomáhalo rozvoji her a aktivit. Činnosti dětí byly smysluplné, odrážely se v nich jejich zkušenosti, zájmy, schopnost soustředění, fantazie

a představivost i dovednost navazování vztahů. Učitelky často užívaly pozitivního hodnocení, nebylo však vždy adresné a konkrétní.

Během spontánních činností probíhala ve speciální třídě individuální logopedická práce.

Péče vycházela z doporučení pracovníků speciálně pedagogického centra, z individuálních plánů a ze znalosti problému dítěte. Byla zaměřená na rozvoj funkce řeči. Strukturované cvičení probíhalo zábavnou formou, jednotlivé složky byly přizpůsobeny individuální potřebě dětí. U některých dětí byla více rozvíjena motorika artikulačního aparátu, jiné se věnovaly hlasovému a rytmickému cvičení. Metodický postup při procvičování kritických hlásek byl správný. Učitelka efektivně využila metody korekční zpětné vazby, rozšířené imitace, alternativních otázek a doplňování vět. Použití speciálních pomůcek a metod přispělo k aktivnímu učení dítěte, k nácviku a fixaci již upravené hlásky.

Děti s učitelkou aktivně spolupracovaly, jevily o cvičení zájem, prožívaly radost z úspěchu i pochvaly.

Spontánní činnosti byly celkově hodnoceny jako vynikající.

Řízené činnosti

Plánování a příprava sledovaných činností vycházely z třídních programů. Pro práci v heterogenních třídách nebyly vždy záměry dostatečně diferencované. Zpětnovazební záznamy nehodnotily vždy naplňování cílů, byly zpravidla obecné, málo konkrétní.

Pro zlepšování tělesné zdatnosti je pravidelně prováděno ranní cvičení. Vhodná a přitažlivá motivace, vzor učitelek, výběr, tempo i frekvence cviků byly promyšleně využívány. Provedení některých zařazených cviků nebylo pro děti vhodné (chůze v podřepu, prohnutí zad u „kočičky“). Nebyla vždy dodržována nutnost kompenzace (náročný cvik střídát s uvolněním). V heterogenních třídách bylo cvičení směřováno více k mladším dětem. Pohybové hry děti prožívaly s radostí, přesně dodržovaly pravidla.

Řízené činnosti probíhaly zpravidla frontálně. Jiné možnosti aktivit nebyly dětem nabízeny. Příprava učitelek se projevila v hladkém průběhu sledovaných aktivit, jejich návaznosti a prolínání. Frontální způsob práce částečně omezoval sebeuplatnění všech dětí. V jednom případě převažovalo předávání hotových poznatků, kladené uzavřené otázky děti nepodněcovaly k souvislému vyjadřování. Ve většině činností časté střídání metod práce, připravené pomůcky i účinná motivace děti aktivizovaly. Uplatňovaly vlastní zkušenosti, rozvíjely paměť, řeč, představivost a fantazii. S chutí se do činností zapojovaly, prožívaly uspokojení a radost. Učitelky citlivě reagovaly na možnosti soustředění dětí, ve vhodný čas aktivity ukončily.

Postoji učitelek, jejich chováním a řešením konkrétních situací byly děti nenásilně vedeny k získávání a upevňování sociálních dovedností i vzájemných vztahů. Akceptující přístup učitelek přispíval k bezprostředním a častým verbálním projevům zejména u starších dětí. V komunikaci s nejmladšími a nově příchozími dětmi převažoval slovní projev učitelek. Ty nacházely příležitosti k pochvale, hodnocení však bylo zpravidla málo konkrétní, jen výjimečně vycházelo z individuálních možností a předpokladů dětí.

Ve speciální třídě byla sledována kolektivní logopedická péče zaměřená na procvičování vokálů (samohlásek). Zvolený okruh hlásek vycházel z plánu artikulace a byl v souladu s vývojovou řadou hlásek. Využití her, procvičování řeči v různých modifikacích, korekční zpětná vazba a promyšleně volené otázky vedly k uplatnění osvojených řečových dovedností dětí.

Řízené činnosti byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

- Pro pohybový rozvoj využívá škola především každodenní průpravná cvičení a pobyt venku. K procvičování jemné motoriky měly děti dostatek příležitostí. Úroveň pohybových dovedností odpovídala věku dětí.
- Sebeobslužné návyky byly na dobré úrovni, jsou průběžně upevňovány.
- Vytváření dobrých vztahů, vzájemné úcty a tolerance bylo v průběhu inspekce dobře pozorovatelné. Sledovaná komunikace a vztahy mezi všemi zúčastněnými byla přátelská. Děti byly vedeny k užívání zdvořilostních formulací zejména vzorem pracovníků školy.
- Vyjadřovací schopnosti dětí se lišily především v závislosti na věku. Péče o správnou výslovnost a rozvoj řeči je školou zabezpečena.
- Většina dětí se projevovala sebejistě a sebevědomě. Vzájemně spolupracovaly, byly schopny přijímat různé sociální role. V heterogenních třídách zaujímal starší děti často rodičovské postoje vůči mladším. Nejistota byla pozorována jen u některých nově přijatých dětí.
- Ve hrách, hudebních, dramatických a pohybových činnostech se projevovala velká míra představivosti a fantazie.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Připojení mateřských škol k základní škole vnímají pověřené učitelky spíše negativně. Cítí se být nežádoucím přívěskem základní školy, jejich identita se postupně ztrácí. Ředitel školy nemá dostatek času ani odborné znalosti předškolní problematiky ke kontrole práce vedoucích učitelek.

Všechna pracoviště mateřské školy nabízejí různé zájmové kroužky. Výtvarné práce dětí se umisťují na prvních místech v celostátních soutěžích. Mateřská škola se účastní života města, je spoluorganizátorem různých veřejných akcí, spolupracuje se základní školou, s ostatními školskými subjekty a dalšími organizacemi (hasiči, pediatrem, pedagogickou poradnou, domovem důchodců atp.).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina č.j.: 30/2003-451 ze dne 22. ledna 2003
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, školských zařízení a předškolních zařízení č.j.: 32 017/2003-21 ze dne 27. ledna 2004
3. Přehledy výchovné práce všech tříd na školní rok 2004/2005
4. Přehledy docházky dětí všech tříd na měsíc září 2004
5. Evidenční listy všech dětí přijatých k docházce do mateřské školy ve školním roce 2004/2005
6. Přihlášky dětí k docházce a rozhodnutí ředitele školy o jejich přijetí ve školním roce 2004/2005
7. Dokumentace dětí ze speciální třídy (integrace) vedená ve školním roce 2004/2005
8. Individuální plány dětí s odkladem školní docházky ve školním roce 2004/2005)

9. Doklady o vzdělání všech pedagogických pracovníků mateřské školy ve školním roce 2004/2005
10. Pověření vedoucích učitelek jednotlivých pracovišť mateřské školy ze dne 1. ledna 2003
11. Výroční zprávy jednotlivých pracovišť mateřské školy za školní rok 2003/2004
12. Rámcový program pro předškolní vzdělávání č.j.: 14 132/01-22
13. Školní programy jednotlivých pracovišť mateřské školy na školní rok 2004/2005
14. Kritéria hodnocení pracovníků – nedatováno
15. Organizační řády školy, provozní řády školy, školní řády pro rodiče – všechny na školní rok 2004/2005
16. Povinnosti pracovníků ve školní roce 2004/2005 a rozpis služeb učitelek na měsíc září 2004
17. Inspekční zprávy č.j.: 083 129/98-1076 a č.j.: 084 256/98-1165
18. Přehled navštívených vzdělávacích akcí a osvědčení všech pedagogických pracovníků za školní rok 2003/2004
19. Školní časopis Hejnický zvoneček – školní rok 2003/2004

ZÁVĚR

Všechny učitelky prostudovaly rámcový program, pochopily a vnitřně přijaly změny v předškolním vzdělávání. Nutnost pravidelného vyhodnocování vlastní práce, stanovených cílů i výsledků dětí postupně poznávají a snaží se pro něj vytvářet pravidla.

Možnosti kooperace tří pracovišť zejména v pedagogické oblasti nejsou zatím využity.

Materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré, menší pozornost je věnována obnově nábytku. Největším problémem je ničení velmi kvalitního vybavení zahrad veřejností.

Učitelky byly na práci velmi dobře připravené. Větší jistotu prokazovaly při vedení spontánních činností. Vlídny a vsřícný postoj učitelek vytvářel pozitivní klima ve výchovně-vzdělávacím procesu.

V porovnání se závěry posledních inspekcí se na všech pracovištích zlepšila kvalita řízení, plánování, vzdělávání učitelek i dodržování psychohygienických zásad. Přetrvávají některé nedostatky ve využívání závěrů z hospitační a kontrolní činnosti pro další činnost školy a v oblasti materiálně-technických podmínek.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Jirkalová	v. r.
Členové týmu	PaedDr. Miloslava Paclíková	v. r.

V Liberci dne 7. října 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 11. října 2004

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení Podpis

Mgr. Milan Hubáček v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI Masarykova 28, 460 01 Liberec. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	25. října 2004	h4-1351/04-1076
Zřizovatel	25. října 2004	h4-1351/04-1076
Rada školy	25. října 2004	h4-1351/04-1076

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
20. října 2004	K čj.: h4-1351/04-1076	Připomínky byly podány.